

Список використаних джерел

1. Контрольний текст проекту нового КК України (станом на 29 вересня 2022 р.). URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2022/09/29/1-kontrolnyj-tekst-proektu-kk-29-09-2022.pdf>.
2. Гнатів І. М. Принцип «non bis in idem» у кримінальному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Львів, 2013. 228 с.
3. Вознюк А. А. Конструкції одиничних складів злочинів, передбачених ст.ст. 255, 257, 258-3, 260 КК України. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2016. № 4(12). С. 35–44. URL: <http://www.chasopysnaru.gr.gov.ua/chasopys/ua/pdf/12-2016/voznuk.pdf>.
4. Українець В. В. Кримінальна відповідальність за створення злочинної організації : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2009. 221 с.
5. Вознюк А. А. Відповідальність учасників організованих злочинних об'єднань у проекті КК України. *Особлива частина Кримінального кодексу України : система та зміст*: матеріали міжнар. наук. конф. (Харків, 20–23 жовт. 2021 р.) / редкол.: Ю. В. Баулін, Ю. А. Пономаренко, І. А. Вишневська. Харків: Право, 2022. С. 127–130.
6. Вознюк А. А. Інститут співучасті в кримінальному правопорушенні в проекті нового Кримінального кодексу України. *Проблеми впровадження нового Кримінального кодексу в правову систему України* : матеріали міжнар. наук. конф. (м. Харків, 7 квіт. 2021 р.). Харків : Право, 2021. С. 107–111.

Паламарчук Олексій Васильович,
ад'юнкт докторантури та аспірантури
Національної академії внутрішніх справ

КВАЛІФІКАЦІЯ РОЗБОЇВ, ПОЄДНАНИХ ІЗ ПРОНИКНЕННЯМ У ЖИТЛО, ІНШЕ ПРИМІЩЕННЯ ЧИ СХОВИЩЕ

Український законодавець передбачив декілька кваліфікуючих ознак у складі такого кримінального правопорушення як розбій, зважаючи на його суспільну небезпечність та значну поширеність у загальному масиві кримінальних правопорушень проти власності. Так, у ч. 3 ст. 187 Кримінального кодексу України (далі – КК України) визначена така кваліфікуюча ознака як «проникнення у житло, інше приміщення чи сховище», але безпосередньо кримінально-правова норма у своїй конструкції не містить роз'яснення цих правових категорій. Хоча вони мають надзвичайно важливе значення для правильної кваліфікації діянь, несуть складне кримінально-правове навантаження на об'єктивну сторону складу розбою – конструкція «житло, інше приміщення чи сховище» пов'язана з місцем вчинення кримінального правопорушення, а термін «проникнення» характеризує спосіб вчинення кримінально-протиправного діяння.

У пункті 22 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини проти власності» від 6 листопада 2009 р. № 10 роз'яснено, що «під проникненням у житло, інше приміщення чи сховище слід розуміти незаконне вторгнення до них будь-яким способом (із застосуванням засобів подолання перешкод або без їх використання; шляхом обману; з використанням підроблених документів тощо або за допомогою інших засобів),

який надає змогу винній особі викрасти майно без входу до житла, іншого приміщення чи сховища».

Поняття «інше приміщення» у судовій практиці визначає різноманітні постійні, тимчасові, стаціонарні або пересувні будівлі чи споруди, призначені для розміщення людей або матеріальних цінностей (виробниче або службове приміщення підприємства, установи чи організації, гараж, інша будівля господарського призначення, відокремлена від житлових будівель, тощо). Воно доречне при визначенні цієї ознаки, приміром, відносно приміщень банківських установ при вчиненні на них розбійних нападів. При цьому такі приміщення слід відносити до стаціонарних будівель чи споруд, призначених для цільового розташування у виробничих і службових приміщеннях спеціальної банківської інфраструктури, грошових коштів та матеріальних цінностей, персоналу, охорони, клієнтів банку. Однак, залишається не вирішеним питання щодо легкових та вантажних автомобілів, автобусів тощо, хоча цей факт безперечно має вплив на кваліфікацію кримінального правопорушення і призначення покарання.

Для правильної кваліфікації дій особи за ч. 3 ст. 187 КК України значення має встановлення спрямованості умислу особи. Ця кваліфікуюча ознака має місце лише тоді, коли проникнення до житла, іншого приміщення чи сховища здійснювалося з метою заволодіння чужим майном. Проте не варто кваліфікувати дії особи вчинені з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище, якщо особа не мала умислу заволодіти чужим майном, але все ж ним заволоділа. Саме тому Великою палатою Верховного Суду було визначено, що для інкримінуванні «проникнення» важливим є також усвідомлення суб'єктом кримінального правопорушення незаконності входження (потрапляння) у відповідне приміщення або перебування в ньому. Вчиняючи розбій, поєднаний з проникненням, особа повинна усвідомлювати протиправність потрапляння у приміщення чи перебування в ньому, передбачати суспільно небезпечні наслідки такого протиправного потрапляння у приміщення й бажати їх настання або припускати їх настання.

У свою чергу Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ прийняв постанову «Про практику застосування судами окремих норм матеріального права щодо кваліфікації розбою, поєднаного з проникненням у приміщення» і роз'яснив правову позицію, яка повинна бути обов'язковою для всіх українських судів: законодавчо визначені ознаки складу розбою, поєднаного із проникненням у житло, інше приміщення чи сховище, передбачають вчинення кількох взаємопов'язаних дій, однією з яких є проникнення до об'єктів, зазначених у диспозиції цієї частини статті кодексу. За часом це передує іншим діям кримінального правопорушення. Протиправними діями є насильство над особою чи погроза його застосування та заволодіння чужим майном. Законодавче визначення ознак аналізованого складу кримінального правопорушення не містить від межувальних характеристик розуміння терміну «проникнення». У диспозиції ч.3 ст.187 КК України законодавець не дає прямої вказівки на незаконність проникнення в приміщення (як, наприклад, у ст. 162 КК України).

Тому зміст «проникнення» варто визначити, спираючись на основні ознаки складу кримінального правопорушення та з урахуванням правозастосовної

судової практики. Виходячи з семантичного та граматичного тлумачення формулювання «розбій, поєднаний із проникненням у приміщення» вважаємо, що проникнення – це: 1) фізичне входження, потрапляння до приміщенні з метою заволодіння майном, яке знаходиться в ньому; 2) доступ до майна, яке знаходиться в приміщенні, будь-яким способом (без фізичного входження до нього), який дає змогу заволодіти таким майном, вилучити його із приміщення.

Список використаних джерел

1. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.2009 № 10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09#Text>.

2. Про практику застосування судами окремих норм матеріального права щодо кваліфікації розбою, поєднаного з проникненням у приміщення: Лист Вищого Спеціалізованого Суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 29.01.2013 № 223-161/0/4-13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0161740-13#Text>.

3. Позиція ВП ВС щодо деяких питань у правозастосуванні. URL: <http://algiz.legal/poziciya-vp-vs-shhodo-deyakix-pitan-upravozastosuvanni>.

Письменська Оксана Вікторівна,
ад'юнкт Луганського державного
університету внутрішніх справ
імені Е. О. Дідоренка

РОЗПУСНІ ДІЇ В СКЛАДІ ЗЛОЧИНУ РОЗБЕЩЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ: ПРОБЛЕМИ ТЛУМАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ

Склад кримінального правопорушення розбещення неповнолітніх містить ст. 156 КК України. З об'єктивної сторони він характеризується єдиною обов'язковою ознакою у виді суспільно небезпечного діяння. Таке діяння описується у диспозиції ч. 1 ст. 156 КК України в простий, але не достатньо конкретизований, спосіб. Ідеться про розпусні дії, вчинення яких утворює як основний (ч. 1 ст. 156 КК України), так і кваліфікований (ч. 2 ст. 156 КК України) склади злочину. Головна проблема, яка виникає при цьому, полягає в тому, що диспозиції ст. 156 КК України в частині визначення суспільно небезпечного діяння мають оціночний характер, а отже, його встановлення може відбуватися на угляд правозастосовувачів і викликати закономірні складнощі. Саме тому виникає потреба максимально точно та повно з'ясувати характер розпусних дій, зрозуміти їх суть в порівняльному аспекті, здійснюючи належне відмежування від інших подібних актів поведінки.

Традиційно в юридичній літературі стосовно розпусних дій зазначається, що це можуть бути різнопланові дії сексуального характеру, які здатні викликати фізичне та моральне розбещення потерпілих, які не досягли шістнадцятирічного віку. З огляду на це, прийнято класифікувати розпусні дії на такі два види: фізичне розбещення та інтелектуальне розбещення [1, с. 80 – 81].

Слід виходити з того, що фізичне розбещення передбачає вчинення фізичних сексуальних дій щодо неповнолітнього (певні рухи тіла тощо), а